

The Crucible of History: Torah Sheba'al Peh (Oral Torah) of Amalek

1. Exodus 17 – שמות יז

14The Lord said to Moses, Inscribe this [as] a memorial in the book, and recite it into Joshua's ears, that I will surely obliterate the remembrance of Amalek from beneath the heavens

**ידוֹיֹאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה כְּתֹב זֹאת
זְכוּרֹן בְּסֵפֶר וְשִׂים בְּאָזְנֵי יְהוֹשֻׁעַ
כִּי־מָחָה אֶמְחָה אֶת־זְכוּר עַמְלֵק מִתַּחַת
הַשָּׁמַיִם:**

15Then Moses built an altar, and he named it The Lord is my miracle

**טוּוַיִּבֶן מֹשֶׁה מִזְבֵּחַ וַיִּקְרָא שְׁמוֹ יְהוָה אֱלֹהֵי
נִסִּי:**

16And he said, For there is a hand on the throne of the Eternal, [that there shall be] a war for the Lord against Amalek from generation to generation.

**טזוֹיֹאמֶר כִּי־יָד עַל־כִּסֵּי יְהוָה מִלְחָמָה
לְיְהוָה בְּעַמְלֵק מִדֹּר דָּר:**

2. Deuteronomy 25 – דברים כה

17You shall remember what Amalek did to you on the way, when you went out of Egypt,

**יזזְכוּר אֶת אֲשֶׁר־עָשָׂה לְךָ עַמְלֵק בְּדַרְךְ
בְּצֵאתְכֶם מִמִּצְרַיִם:**

18how he happened upon you on the way and cut off all the stragglers at your rear, when you were faint and weary, and he did not fear God.

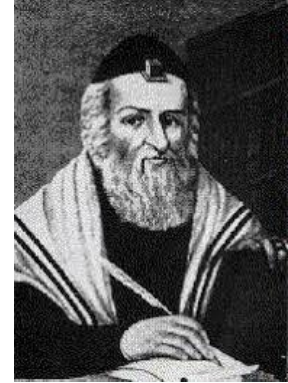
**יחאֲשֶׁר קָרַךְ בְּדַרְךְ וַיִּזְנֹב בְּךָ
כָּל־הַנְּחָשִׁים אַחֲרֶיךָ וְאֶתְּהָ עֵינֶיךָ וַיִּגַּע
וְלֹא יָרָא אֱלֹהִים:**

19[Therefore,] it will be, when the Lord your God grants you respite from all your enemies around [you] in the land which the Lord, your God, gives to you as an inheritance to possess, that you shall obliterate the remembrance of Amalek from beneath the heavens. You shall not forget!

**יטוְהָיָה בְּהִנִּיחַ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ לְךָ
מִכָּל־אֹיְבֶיךָ מִסְבִּיב בְּאַרְצְךָ אֲשֶׁר
יְהוָה־אֱלֹהֶיךָ נָתַן לְךָ נַחְלָה לְרִשְׁתָּהּ
תִּמְחָה אֶת־זְכוּר * (זְכוּר) עַמְלֵק מִתַּחַת
הַשָּׁמַיִם לֹא תִשְׁכַּח:**

3. קול אליהו סט – Kol Eliyahu 69

אע"פ שציוה השי"ת למשה לכתוב מצות מחיית עמלק בהס"ת לא היה די עדיין בזה כי בסה"ת יכולים לטעות אם זכר או זכר משום הכי ציוה השי"ת למשה שימסר בעל פה ליהושע שהנקודה הוא זכר ולא זכר

Even though Hashem commanded Moshe to write the commandment to destroy Amalek in the Torah, it was not sufficient. For in a Torah one could make the mistake of reading it as “zachar” (male) or “zachor” (remember). Thus Hashem also commanded Moshe to orally transmit the pronunciation to Yehoshua.

4. בבא בתרא כא - Bava Basra 21

ואמר רבא: הני תרי מקרי דרדקי, חד גריס ולא דייק וחד דייק ולא גריס - מותבינן ההוא דגריס ולא דייק, שבשתא ממילא נפקא. רב דימי מנהרדעא אמר: מותבינן דדייק ולא גריס, שבשתא כיון דעל - על; דכתיב: גכי ששת חדשים ישב שם יואב וכל ישראל עד הכרית כל זכר באדום, כי אתא לקמיה דדוד, אמר ליה: מאי טעמא עבדת הכי? אמר ליה, דכתיב: תמחה את זכר עמלק. אמר ליה: והא אנן זכר קרינן! א"ל: אנא זכר אקריון. אזל שייליה לרביה, אמר ליה: היאך אקריתן? אמר ליה: זכר. שקל ספסירא למיקטליה, אמר ליה: אמאי? א"ל, דכתיב: אארור עושה מלאכת ה' רמיה. א"ל: שבקיה לההוא גברא דליקום בארור! א"ל, כתיב: בוארור מונע חרבו מדם! איכא דאמרי: קטליה, ואיכא דאמרי: לא קטליה.

Rava said: If there are two teachers of children, one who teaches a lot of material but is not precise, and one who is precise but does not teach a lot of material, one hires the one who teaches a lot of material but is not precise. Because errors will be corrected by themselves. Rav Dimi of Neharde'a said: One hires the one who is precise and does not teach a lot of material, as once an error is taught, it is taught, [and cannot be easily corrected], as it is written: “For Joab and all Israel remained there six months until he had cut off every male in Edom” When Joab came before King David, [David] said to him: What is the reason that you did that? Joab said to him: As it is written: You shall blot out the males [*zakhar*] of Amalek, David said to him: But we read the verse as stating: “You shall blot out the remembrance [*zekher*] of Amalek.” Joab said to him: I was taught to read it as *zakhar*. He went and asked his childhood Bible teacher. Joab said to him: How did you read this word to us? The teacher said to him: I read it as *zekher*. Joab took a sword to kill him. The teacher said to him: Why [do you want to kill me]?

Joab said to him: As it is written: “Cursed is he who does the work of the Lord with a slack hand” The teacher said to him: Leave that man to remain as cursed. Joab said to him: It is also written: “And cursed is he who keeps back his sword from blood” There are those who say that Joab killed him, and there are those who say that he did not kill him.

5. רש"ר הירש דברים לב, ז. – R' Hirsch Deuteronomy 32: 7

כאן נאמר: זכרו את זמני העבר, ולא עוד, אלא בינו: חדרו לעומק משמעותם, השכילו וראו את הקשר שבין הדורות הבאים זה אחר זה... עקבו אחרי מהלכי ההתפתחות של משפחת האדם. ואחר כך - שאל אביך ויגדך: שאל את אביך על ההיסטוריה שלך... "ויגדך": הוא יציג אותה לנגדך כפי שעודנה חיה בלבו: זקניך ויאמרו לך: זקניך שקנו חכמה ודעת יפתרו לך את פשר ההיסטוריה שלך; הם יבארו לך את מקורך ואת שליחותך ההיסטורית מתוך ההקשר עם התעיות ותקופות החינוך של דורות העבר.

Here it says “remember the time of the past,” and moreover “understand them.” Delve into their depths and significance to understand their connection to future generations... Follow in the footsteps of the development of civilization. And after that, “ask your father and he will tell you.” Ask your father about your history and he will “tell” you. He will engrain it into you so that it lives in your heart. “[Ask] your elders and they will say to you.” Your elders who have acquired wisdom and knowledge will explain to you the meaning and significance of your history. They will explain your origin and your historical mission through [their and your] connection to the wanderings and ages of education and traditions of generations past.

6. רש"י דברים כה, טו – Rashi Deuteronomy 25:15

אשר קרך בדרך. לשון מקרה; דבר אחר לשון קרי וטמאה שהיה מטמאן במשכב זכור; ד"א לשון קר וחם, צננך והפשיך מרתיחתך, שהיו כל האמות יראים להלחם בכם ובא זה והתחיל והראה מקום לאחרים; משל לאמבטי רותחת שאין כל ברנה יכולה לירד בתוכה, בא בן בליעל אחד קפץ וירד לתוכה, אע"פ שנגוה הקרה אותה בפני אחרים :

HOW HE MET THEE BY THE WAY — The word קרך is connected in meaning with “מקרה a sudden happening”, i.e., he came against thee by surprise. Another explanation is: it is connected in meaning with the term קרי, nocturnal pollution and uncleanness, because he polluted them by

pederasty. Yet another explanation is that it is connected in meaning with the expression קור in the phrase “קור וחום cold and heat” and it means: he made you cold and lukewarm after the boiling heat you had before. For all the nations were afraid to war against you and this one came and began to point out the way to others. A parable! It may be compared to a boiling hot bath into which no living creature could descend. A good-for-nothing came, and sprang down into it; although he scalded himself he made it appear cold to others

7. Sefer HaSichos 5749 pg. 328 – ספר השיחות שנת תשמ"ט

וההתחלה בזה היא אשר קרך בדרך שגם כאשר יהודי הולך כבר בדרך התורה מנסה עמלק לקרר אותו שעבודתו תהי' באופן של קרירות קרך מלשון קרירות ואח"כ נמשך ויורד למטה מזה קרך מלשון מקרה שלא יראה עניני השגחה פרטית

The first step [of Amalek's evil] is “encountering him on the way.” Even when a Jew following the way of the Torah, Amalek endeavors to “cool” down their enthusiasm for serving God. (קרך forms the word קר – to cool). Afterwards, Amalek further descends to the stage of happenstances (from the word מקרה), stymieing the Jew from perceiving the Divine Hand.

8. Pachad Yitzchok (Purim) 1:6 – פחד יצחק (פורים) מאמר א:ו

אין סוף ענינו של עמלק בזה שבא ונלחם בישראל אלא שסוף ענינו הוא בזה שמלחמתו של עמלק נרמה זלזול בחשיבותו של ישראל. אלופי אדום אילי מואב ויושבי כנען כולם קבלו התוכחה של יציאות מצרים וקריעת ים סוף. האמבטיא היתה רותחת. נולדה חשיבות בעולם. אבל עמלק אינו יכול לסבול חשיבות. מהותו של ישראל היא כוח ההילול. מהותו של עמלק היא כוח החילול. זה לעומת זה. עמלק לעומת ישראל. כוח החילול לעומת כוח ההילול... מפאת ההתנגדות הזו קפץ לתוך האמבטיא וקיררה. פרץ פרצה בחשיבות זו ששמה כנסת ישראל. מתוך פרצה זו הוא רוצה להרוס את כל בנין החשיבות. זו היא שאיפתו של כוח הליצנות מאז ומעולם

The significance of Amalek is not that he came to wage war against the Jews per say. Rather the true significance is that Amalek's war against the Jews precipitated a degradation of the esteem of the Jews. The rulers of Edom, Moab, and Canaan all heeded the ‘rebuke’ of the

Exodus from Egypt and the splitting of the Red Sea. The cauldron was boiling. "Value" had been born in the world. But Amalek is unable to tolerate "value." The essence of the Jewish nation is praise and esteem, whereas the essence of Amalek is to profane. One forever against the other. Amalek against Israel. The power of value against the power to profane. Fueled by this opposition [Amalek] leapt into the cauldron and cooled it down. He created a breach in the "value" called Israel, and from this breach he hoped to destroy the entire institution of "value" [in civilization]. This is forever the aspiration of *leitzanus*.

9. שמואל א טו:לב – Samuel 1 15:32

וַיֹּאמֶר שְׁמוּאֵל הֲגִישׁוּ אֵלַי אֶת־אַגַּג מֶלֶךְ עַמְלֵק וַיֵּלֶךְ אֵלָיו אַגַּג מֵעֵדְנָת וַיֹּאמֶר אֲגַג אֲכֹן סָר מִרְהַמּוֹת:

And Samuel said, "Bring Agag, the king of Amalek, near to me." And Agag went to him *ma'adanos*. And Agag said, "Surely, the bitterness of death has turned."

10. פחד יצחק (פורים) מאמר כט:ב – Pachad Yitzchok (Purim) 29:2

בתיבת מעדנות דכאן נאמרו שני פירושים הפירוש האחד הוא מלשון עדינות ותפנוק שאגג היה מעדן את עצמו ומפנק את עצמו בשעת הליכתו אצל שמואל והפירוש השני הוא מלשון כבלים

The word *ma'adanos* in this context has two interpretations. The first is "refined, adorned behavior" – Agag adorned and behaved in a regal manner when he approached Shmuel. And the second interpretation, is "chained and shackled."

הכפירה האחרונה היא הכפירה בכח הבחירה של האדם - "האדם מוכרח הוא בכל עניניו." בהירי העין וזכי הנפש מכירים בדרך הצפייה של "זה לעמת זה" כי בסדור עיקרי הכפירה, **כפירה זו בבחירה היא הכפירה האחרונה בהשתלשלות מהלכי הכפירה מדור לדור.** ועלינו לדעת כי בין כל סוגי הכפירה חולקת היא כפירה זו רשות לעצמה כי על כן יש בידה של הכפירה הזו לחפות על פניה בשקר של גוון מיופה. שהרי כל עצם עצמו של כח הבחירה מוגדר הוא בזה "שהכל בידי שמים חוץ מיראת שמים." ממילא נמצא כי יש בידה של כפירה בבחירה חפוי שקר של כבוד שמים מדומה כי על ידי הכפירה בבחירה מתבטל ה"חוק" הזה והכל חוזר לידי שמים. **והרי שקר זה הוא הסתירה הכי תהומית לתוקף קדושת האמונה של כנסת ישראל כי כבוד שמים עולה הוא דוקא מתוך האדם הבוחר. בעל החירות של צלם אלקים.**

The ultimate and final heresy is the denial of humanity's power to choose – that a person's life and actions are predetermined. Those of clear vision and pure soul recognize that **this**

denial of choice is the final link in chain of denials (and heresies) stretching from generation to generation. We must realize that this denial is qualitatively unique because it has the power to create a false patina of virtue. For the very essence of free will is rooted in the notion that everything in the hand of heaven except for fear of heaven. Thus, the denial of choice creates a veneer of false honor of heaven for it negates the “except,” returning all to the jurisdiction of heaven. **And this falsehood is the greatest adversary to the sanctity of Jewish faith. For honor of heaven is created by human choice, possessing freedom in the image of the Divine.**

והיינו שהליכתו האחרונה של אגג אצל שמואל היתה מעדנות. מעדנות בשני הפירושים גם יחד **היה מעדן את עצמו ומפנק את עצמו כשהוא קשור בשלשלאות ובכבלים. כלומר, הרגשת שלילת חירותו על ידי הכבלים והשלשלאות העושים אותו למוכרת, היא היא המשמשת לו הרגשת תפנוק ועידון בכבוד שמים מדומה על ידי ביטול החוץ הנמצא בהכלל של הכל בידי שמים**

This was symbolized by Agag’s final steps to Shmuel in *ma’adanos* – with both connotations at the very same moment; he glorified himself with chains. **The feeling of shackling his freedom and making himself something determined was the very sentiment that created an imaginary honor for heaven** by negating the “except” in the rule that that everything is in the hand of heaven.

11. “The Legacy of the Lubavitcher Rebbe” (R’ Jonathan Sacks 2019)

I came to 770, and eventually the moment came when I was ushered into the Rebbe’s study. I asked him all my intellectual, philosophical questions; he gave intellectual, philosophical answers, and then he did what no one else had done. He did a role reversal, he started asking me questions. How many Jewish students are in Cambridge? How many get involved in Jewish life? What are you doing to bring other people in?

Now, I hadn’t come to become a Shliach [Chabad-Lubavitch emissary]. I’d come to ask a few simple questions, and all of a sudden he was challenging me. So I did the English thing... The [English] can construct more complex excuses for doing nothing, than anyone else on earth. So I started the sentence, "In the situation in which I find myself..." – and the Rebbe did something

which I think was quite unusual for him, he actually stopped me in mid-sentence. He says, **"Nobody finds themselves in a situation; you put yourself in a situation. And if you put yourself in that situation, you can put yourself in another situation."**

That moment changed my life. Here I was, a nobody from nowhere, and here was one of the greatest leaders in the Jewish world challenging me not to accept the situation, but to change it.

12. פחד יצחק (פורים) מאמר יח:ב – Pachad Yitzchok (Purim) 18:2

הגלות תלויה היא בסכום של שנים ואילו הגאולה בצירוף דורות היא תלויה. וברי הלבב מרגישים הם רמיזה זו בדברי הכתוב האומר "מלחמה ה' בעמלק מדור דור..." **עקריותה של מלחמת עמלק בצירוף זה של דור דור הוא מפני שבצירוף הזה גנוז הוא אור הגאולה**

The [Ra'avad explains] that exile is determined by the summation of years, whereas redemption is contingent on the union of generations. And those pure of heart feel this idea expressed in the words of the Torah "A war between Hashem and Amalek from generation to generation"... **The essence of the war against Amalek as the linking of generations [of parents and children and teachers and students] is because within this link lies the light of redemption.**